

OSOBNOSTI BRNĚNSKÉ KATEDRY FILOZOFIE

Osmdesátiny profesora Ludvíka Tošenovského

Emeritní profesor Filozofické fakulty MU PhDr. Ludvík Tošenovský, CSc., se narodil 24. 12. 1917 v Sýkorce (dnes součást Kopřivnice). Od roku 1952 působil jako odborný asistent filozofie na MU v Brně, po habilitaci v roce 1962 přednášel filozofii na FF, kde se v roce 1965 stal vedoucím katedry filozofie a metodologie věd. V roce 1966 byl jmenován profesorem filozofie. Z jeho četných tehdejších vědeckých funkcí připomínáme, že v letech 1965–66 byl děkanem Filozofické fakulty naší univerzity a členem Vědeckého kolegia filozofie a sociologie ČSAV. Začátkem sedmdesátých let mu bylo z politických důvodů zakázáno přednášet a publikovat a byl převeden do ústřední knihovny FF, odkud v roce 1980 odešel do výslužby. Jeho rozsáhlou vědeckou prací, násilně přerušenu po roce 1970, připomínáme výběrovou bibliografií jeho publikací, kterou sestavil pro připravovaný Slovník českých filozofů.

Příspěvky k základním otázkám teorie pravdy, 1962; *Pravda ve starověké a v marxistické filosofii*, 1967, 2. vyd. 1969; *Dialektika a věda*, 1970. *Einige Bedeutungsaspekte der Wahrheit...*, Antiquitas Graeco–Romana ac tempora Nostra — Acta Congressus Internationalis, Brno 1966, ed. J. Burian, L. Vidman, 1968; *Etika a temistika*, Jiřina Popelová, filozofka a učitelka filozofie, ed. J. Gabriel, 1984; *O motivech, potřebě a smyslu filozofování*, Filozofie v dějinách a v současnosti, ed. J. Gabriel, 1986; *K některým metodologickým otázkám práce na dějinách učitelstva*, Protokol kolokvia Karel Hanuš, učitel..., Přerov 1967, ed. G. Vodža, 1989; *O přístupu ke skutečnosti*, Věda a kultura, ed. I. Holzbachová, 1992; *Hrozí nám poněmčení? K česko–německým vztahům*, 1993; *O některých základních problémech materialistického realismu*, Realismus ve vědě a filosofii, ed. J. Stachová, 1995. *K otázce tzv. subjektivní a osobní pravdy* (ad J. Tvrký), SPFFBU 1957, G 1; *Zur Frage der Definition der Wahrheit*, Bibliotheca Classica Orientalis, (Berlin) 1964; *K otázkám dialektickologických kategorií*, SPFFBU 1965, B 12; *K některým živým problémům z díla Igora Hrušovského*, FČ 1967; *O jedné otázce dialektiky S a O*, Filozofia 1967; *On the Functions of Knowledge in Practical Activity*, SPFFBU 1967, B 4; *K otázce vztahu mezi dialektickou rozporností myšlení a formálně logickým sporem*, SPFFBU 1987, B 34; *K otázce pravdivosti Kocourkova díla*, Severní Morava 1988; *Na prahu stáří. Poznámky k některým doporučením gerontologů*, SPFFBU 1990, B 36–37; *K úvahám J. L. Fischera o kategoriích dialektického materialismu*, FČ 1990 (polemika V. Valenty: FČ 1991, replika na ni: FČ 1992);

K pozadí neplatnosti Mnichova, Národní osvobození 1992, č. 14; *K filozofii našich poválečných dějin* (s úpravami redakce), Dialog S–J, Z–V 1994; *Česká inteligence a polistopadová moc*, Echo (Brno) 1995, č. 2; *Morální aspekty tvorivosti a naše současnost*, Echo 1995, č. 15.

H. Steiner: Prof. L. T. padesátiletý, Rovnost 27. 12. 1967; J. Gabriel: Sedmdesátiny L. T., Universitas 1987 (a SPFFBU 1987, B 34); J. Zouhar: L. T., Universitas 1993.

Za profesorem Lubomírem Novým

V roce 1996 opustil navždy řady našich filozofů dlouholetý vedoucí katedry filozofie Filozofické fakulty MU profesor PhDr. Lubomír Nový, CSc. Jeho význam pro českou filozofii připomínáme autorským heslem, které napsal pro připravovaný Slovník českých filozofů, a příspěvkem, který přednesl na letní československo-francouzské filozofické škole v Paříži v roce 1995.

Lubomír Nový

* 15. 4. 1930 Třebíč

† 15. 11. 1996 Brno

Po ukončení studií na reálném gymnáziu v Třebíči (1941–49, z toho 1946–48 na francouzském lyceu v Nîmes) a na FF MU v Brně (1949–52, obor filozofie, ruština; PhDr.) nastoupil na katedru dějin filozofie FF MU, kde působil až do r. 1969, v období 1964–69 jako docent a vedoucí katedry. Byl členem Vědeckého kolegia filozofie a sociologie ČSAV v Praze (1964–69) a předsedou jeho komise pro dějiny filozofie (organizoval mj. celostátní konferenci Strukturalismus a historismus ve filozofii 20. století — Brno, duben 1968). Ve šk. r. 1965–66 byl na studijním pobytu v SRN (Kolín n. R., Frankfurt n. M.). Zúčastnil se XIV. Mezinárodního filozofického kongresu ve Vídni (září 1968) a strávil měsíc studií v Římě (říjen 1968). V r. 1969 byl přijat za člena I. I. P. (Mezinárodního filozofického ústavu) v Paříži (členství obnoveno r. 1990). V r. 1970 byl vyřazen z politických důvodů („revize“ marxismu, vyloučení z KSČ, snaha o obnovení názvu „Masarykova univerzita“) z vědeckého a veřejného života (z vědeckých společností, ze Svazu čs. spisovatelů aj.) a převeden jako odborný pracovník do laboratoře sociologického výzkumu FF MU, se zákazem přednášet, publikovat, cestovat. V lednu 1990 se vrátil na katedru filozofie jako její vedoucí (v červnu 1990 byl jmenován profesorem dějin filozofie a sociální filozofie). Kromě účasti na řadě mezinárodních konferencí přednášel měsíc na univerzitě v Dijonu. Úzce spolupracoval s FÚ a Masarykovým ústavem AV ČR (vědecká rada, ediční rada Spisů T. G. M., redakční rada Masarykova sborníku). V lednu 1995 založil při katedře filozofie FF MU Kabinet pro studium díla T. G. M. Organizoval mezinárodní konferenci 100 let Masarykovy České otázky (Brno, září 1995).

S přerývy biografického vývoje jsou spjaty posuny tematiky jeho badatelské práce (od filozofie k sociologii a zpět k filozofii) i vývoj vlastní filozofie (od